

КОРОТКОВА Юлія Михайлівна,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри мовної
підготовки,
Національна академія внутрішніх
справ (м. Київ, Україна)

СЕРВІСИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЯК ЗАСІБ ОПТИМІЗАЦІЇ ТА УРІЗНОМАНІТНЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Штучний інтелект (ШІ) сьогодні є одним із найдинамічніших напрямів розвитку цифрових технологій. Його впровадження змінює характер освітньої, управлінської, дослідницької та економічної діяльності. Сервіси на базі ШІ за умови їх добросовісного використання дозволяють автоматизувати рутинні процеси, підвищити продуктивність праці, розширити можливості комунікації та забезпечити новий рівень аналітики даних.

Особливої актуальності набуває порівняльне вивчення різних платформ штучного інтелекту, які нині представлені на глобальному ринку: **ChatGPT** (OpenAI), **Google Gemini**, **Claude** (Anthropic), **Microsoft Copilot**, **Perplexity AI**, **Leonardo.ai**. та багато інших. Кожен із них має власну архітектуру, функціональні особливості та сферу практичного застосування. Розглянемо детальніше можливості наведених вище сервісів.

1. ChatGPT є одним із найвідоміших генеративних сервісів ШІ, який функціонує на основі великомовних моделей (Large Language Models). Основними його *можливостями* в освіті й навчанні є:

- розуміння та створення текстів: може писати, редагувати й перекладати тексти будь-якої складності – від ділових листів до художніх оповідань чи наукових статей; розробляти узагальнювальні таблиці, схеми, графіки тощо;

- робота із зображеннями: може створювати або редагувати зображення за описом (наприклад, ілюстрації, логотипи, інфографіку);

- створення документів та здійснення аналітики: формує звіти, резюме, презентації, плани, бізнес-пропозиції, може суттєво допомогти під час укладання робочих програм навчальних дисциплін, силабусів, розробки тренінгів, рольових і ділових ігор тощо;

- доступ до актуальної інформації: має доступ до інтернету – може шукати свіжі дані, новини, тренди чи події;

- багатомовність: спілкується українською, англійською та іншими мовами, може перекладати й адаптувати текст під певний культурний контекст.

Серед *недоліків* можемо навести такі:

1) обмеження у безкоштовній версії, а саме:

- ліміти використання: є обмеження на кількість запитів або повідомлень за певний проміжок часу;

- обмежений доступ до найновіших/найпотужніших моделей: безкоштовні користувачі можуть мати доступ до потужної моделі, але з обмеженнями, або залишатись на «спрощеній» версії;

- менша пріоритетність/повільніша відповідь: коли навантаження велике, безкоштовні користувачі можуть бути поставлені в чергу або отримувати відповіді повільніше;

- відсутність або обмеженість додаткових функцій: наприклад, завантаження великих файлів, спеціальні модулі, плагіни чи кастомні моделі можуть бути доступні лише для платних користувачів;

- історія чатів/збереження: у деяких сервісах безкоштовної версії може не бути збереження історії чи можливості повернутись до попередніх чатів;

2) не завжди надається достовірна інформація, іноді ChatGPT надає вигадані дані.

2. Google Gemini

Gemini – це продукт компанії Google, який об'єднує мовну модель із потужним пошуковим механізмом. Сервіс відзначається мультимодальністю – здатністю працювати не лише з текстом, а й із зображеннями, таблицями, відео та аудіо. Його ключова *перевага* – інтеграція в екосистему Google (Docs, Gmail, Drive, YouTube), що забезпечує зручність і швидкість роботи, високий рівень аналітичності. Серед *недоліків* називають те, що Gemini поки поступається ChatGPT у стилістичній точності текстів українською мовою.

3. Claude (Anthropic)

Claude – це сервіс, створений із фокусом на етичність, безпечність і прозорість роботи ШІ. Модель орієнтована на мінімізацію ризиків помилкової або шкідливої інформації. *Переваги* Claude:

- можливість обробки великих обсягів текстів (до 100 тис. слів);

- високий рівень критичного мислення;

- точність логічних узагальнень. Його часто використовують для аналітичних звітів, підготовки наукових оглядів і документів, де важлива структурованість та достовірність даних.

Щодо *недоліків*, то можна назвати такі:

1) обмежена мультимодальність. Claude переважно працює з текстовими даними – він не підтримує повноцінну обробку зображень, відео чи аудіо (на відміну від Gemini або ChatGPT з мультимодальною функцією);

2) неповна підтримка різних мов. Claude має найвищу якість англійської генерації, але помітно гірше працює з іншими мовами, зокрема з українською, через що можуть з'являтися граматичні й стилістичні помилки, спрощення структури речень;

3) обмежений доступ і відсутність офіційного API для деяких регіонів, тому його складніше інтегрувати в корпоративні або навчальні системи в Україні;

4) менше зовнішніх інтеграцій. Порівняно з ChatGPT (через плагіни або API) чи Copilot (через Microsoft 365), Claude має обмежені можливості взаємодії з

іншими додатками та платформами, тому зменшується гнучкість у професійному використанні.

Claude – це надійний, безпечний і точний ШІ-сервіс, проте він поступається конкурентам у гнучкості, мультимодальності та мовній універсальності. Найкраще підходить для аналітичних, академічних та текстових завдань англійською мовою, але менш ефективний для інтерактивного або мультимедійного використання.

4. Microsoft Copilot

Copilot інтегрований у продукти Microsoft 365 (Word, Excel, PowerPoint, Outlook). Це робить його надзвичайно ефективним для офісних завдань – написання звітів, формування таблиць, підготовки презентацій. Copilot діє як інтелектуальний помічник, який аналізує контекст документів, пропонує редагування, узагальнює листування та навіть створює коди. Основна *перевага* – практична спрямованість і висока швидкість виконання запитів у робочому середовищі. Утім, Copilot має низку *обмежень*: високу вартість, мовну неповноту, залежність від екосистеми Microsoft і невисоку креативність. Найкраще підходить для корпоративного використання, аналітики документів і підвищення ефективності праці, але не для творчих або міждисциплінарних завдань.

5. Perplexity AI

Perplexity поєднує генеративні можливості ШІ з точністю пошукових систем. Його *перевага* – автоматичне наведення джерел інформації, що робить результати прозорими та перевірюваними. Це зручний інструмент для дослідників, журналістів і викладачів, адже він допомагає швидко знаходити достовірні факти, аналітичні матеріали та посилання на наукові джерела. Проте Perplexity має деякі *недоліки*: він поступається іншим ШІ-сервісам за глибиною аналізу, персоналізацією, творчим потенціалом та якістю мовної генерації; він надає короткі, структуровані відповіді, але не вміє створювати розгорнуті тексти, есе чи творчі роботи (на відміну від ChatGPT або Claude).

6. Leonardo.ai. використовується для створення зображень та відео, які можна вдало застосовувати в освітньому процесі. Серед *переваг* цього сервісу є можливість генерувати високоякісні фото, малюнки, відео, їх змінювати, доповнювати відповідно до потреб користувача. Але варто наголосити й на деяких *недоліках*: у безкоштовній версії у користувача є 150 токенів (цифровий актив, який випускається на певному блокчейні з метою використання, зокрема, як головного платіжного інструменту; він є інструментом, що дає змогу користувачам брати участь у розвитку мережі та надає доступ до товарів і послуг), які регенеруються кожного дня. «Вартість» створення одного зображення – 24 токени. Отже, з безплатною версією Leonardo користувач може генерувати 6 зображень (та по 4 варіанти кожного). Якщо ви хочете збільшити зображення, то його вартість – 5 токенів; зробити відео на основі цього зображення – 25 токенів. Токени не накопичуються (немає можливості переносити невикористані токени на наступний день).

Серед недоліків безкоштовної версії також слід назвати:

- генерації доступні тільки публічно (немає можливості створювати приватні

роботи);

- є обмеження на одночасні завдання; неможливо запускати кілька завдань одночасно;

- черга генерацій. Можливість поставити в чергу до 5 генерацій [1].

Окрім Leonardo.ai., широкі можливості для створення зображень та відео надають **RunwayML** та **StableVideo**. Також безліч можливостей для урізноманітнення освітнього процесу надає сервер **Adobe**, зокрема на Adobe Express (<https://new.express.adobe.com/tools/animate-from-audio>) можна обрати анімаційного

персонажа й записати звернення від нього своїм власним голосом. Такі анімаційні записи із домашнім завданням або певними інструкціями чи оголошеннями можна прикріплювати на сайті дистанційного навчання або надсилати у месенджери [2].

Таким чином, на сьогодні для урізноманітнення освітнього процесу та з метою суттєвої економії часу викладачі можуть користуватися різними сервісами ШІ, утім таке користування має бути виваженим і не суперечити основним принципам академічної доброчесності.

Список використаних джерел

1. Від початківця до експерта ШІ. URL : <https://vid-pochatkivcyia-do-eksperta-v-ai.academyocean.com/course/urok-3-2/lesson/naostanok>.
2. Короткова Ю. М. Інтерактивні технології у мовній підготовці фахівців-юристів. *Українська мова в юриспруденції: стан, проблеми, перспективи* : XX Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 31 жовт. 2024 р. / Нац. акад. внут. справ. Київ. 2024. С. 84–89.